

Лукреция Борджия

Дарио Фо

Откъс

ПЪРВА ЧАСТ

Благословената томбола

На 11 август 1492 година откъм замъка Сант'Анджело се чуват топовни гърмежи, за да напомнят на Рим и на целия свят, че новият римски първосвещеник е избран под името Александър VI. Най-накрая Испания се радва на втория си папа – Родриго Борджия. Из Рим се разнася един пасквил, написан от обичайния неизвестен, който възкликва: „Папският престол отиде при този, който плати повече на онези, които управляват урните на свещената лотария“.

Римляните познават по име и фамилия всеки кардинал от томболата: Асканио Сфорца, брат на Лодовико Мавъра, който дори получил град Непи като награда заради оказаната подкрепа плюс четири мулета, натоварени със злато, а на Джулиано дела Ровере му било потвърдено, че и той ще се изкачи на върха на пирамидата, но при следващото завъртане, и още много други дарове и ренти от църковни имоти за всички останали гласуващи.

Но нека да поговорим за този нов папа, чието семейство избрахме за главно действащо лице в нашия разказ.

За първите Борджии не се знае почти нищо, а и онези оскъдни новини, които са достигнали до нас, са недостатъчни, за да опишем произхода им; произход, който ласкателите на испанския кралски двор твърдят, че дори води началото си от семейството на арагонските крале, но това е малко вероятно.

В действителност началото на въпросното потекло е свързано само с автентичния основател на тази сган – пардон! – династия: става дума за Алфонсо Борджия.

Основоположникът на рода бил наричан понякога Доменико, понякога Хуан, а на майката не се знаело дори фамилното име.

Алфонсо е роден през 1378 година близо до Валенсия. Назначен като таен писар в двора на арагонските крале, но по някакъв фантастичен начин прави поврат в кариерата си и не след дълго вече е епископ на Валенсия. В ролята на такъв пристига в Неапол като част от свитата на крал Алфонсо Арагонски, който става монарх и на неаполитанците. През 1444 година Алфонсо Борджия е избран за кардинал. Бърза и необикновена кариера!

Знае се, че планът на Испания още от средата на XV век, в конкуренция с Франция, се е състоял в това да успее да сложи ръка върху папството и европейската империя. Точно Борджиите са тези, които започват завладяването на папския престол. И точно Алфонсо е първият римски папа от семейство Борджия, който слага тиарата през 1455 г. под името Калист III. В свитата на папата по върховете на стълбицата се устройват в Рим забележителен брой преки и непреки роднини на Светия отец от Валенсия. Между тях и неговият най-скъп племенник Родриго.

Всички многобройни летописци и изследователи на историята на Борджиите са единодушни за факта, че Родриго пристига в Рим, когато е на възраст около осемнайсет години, готов да приеме покровителството на испанския папа. Това е първият знак за явен непотизъм от страна на този висш прелат, който се нагърбва с всичките направени от младежа разходи. Учител на Родриго е Гаспаре от Верона, човек с богата култура и изключителна преподавателска дарба.

След известно време момчето отива в Болоня да учи право. Времето, определено, за да се дипломира, е седем години. Не може и да се помисли, че той изцяло се посвещава на кодексите и на това да обогатява знанията си по реторика и теология. Момчето, без да се мае, спечелва огромната симпатия и уважение на своите състуденти от университета. Родриго е енергичен младеж с много красиво телосложение, а говорът му е ясен и духовит. Обичан от момичетата и щедър към приятелите си. Заради което веднага става тартор на тази шайка богаташки синчета на аристократи и търговци.

Присъства на всички лекции и се явява навреме на изпитите, на които получава високи оценки. Но никога не отсъства и от сбирките в кръчмите и бардаците. „Всяка жена изпитва голяма трудност – казвал неговият учител по реторика – да устои на неговото ухажване. Привлича дамите както магнитът – желязото. Желязото, естествено, е синоним на фалос. Ох, какво ме карате да изричам!“

На 9 август 1456 година, въпреки че все още не е завършил пълния курс на обучението си, но заради специални заслуги Родриго е допуснат до държавен изпит. Ентузиазирани, чичо му, който междувременно се е възкачил на папския престол, му прави подарък, като го провъзгласява за кардинал. Разбира се, назначаването е отпуснато със свян и някак между другото, но е ясно защо – за да не предизвиква по-нататъшните обвинения за семейно покровителстване.

Но няма да спрем дотук с получаването на привилегии. Калист III, чичото, решава да назначи своя питомец за папски наместник в териториалната единица на Анкона. Това не е лесна задача, тъй като местните барони от Марке са се вдигнали на бунт срещу римското управление и същевременно са в непрекъснати междуособици.

Младият кардинал Родриго Борджия пристига през нощта с малка групичка сътрудници в града и насрочва за рано на другата сутрин в палата на курията събрание с всички отговорници по реда, правосъдието и събирането на данъците.